

Minding Animals

Miljøverndepartementet

Postboks 8013 Dep
0030 Oslo

Minding Animals Norge

Postboks 36, St. Olavs plass, 0136 Oslo

www.miljoverndepartementet.no / www.mindinganimals.no

31. mars 2012

HØRINGSUTTALELSE

Deres ref.: 201102398-18

HØRINGSUTTALELSE OM ENDRING AV ROVVILTFORSKRIFTEN

Vi viser til høringsbrev fra Miljøverndepartementet datert 3. januar 2012, og leverer med dette høringsuttalelsen til Minding Animals Norge.

Innledningsvis vil vi nevne at det etter vårt syn er uheldig og kritikkverdig at ovennevnte forskrift ble endret den 6. juli 2011 uten forutgående høring med hensyn til utvidelse av lisensfellingsperioden for bjørn. Denne forbigåelsen av relevante høringsinstanser er symptomatisk for rovviltpolitikken manglende forankring i fagmiljøer så vel som blant ulike interessenter.

Enstemmigheten på Stortinget rundt rovviltforliket 2011 gir etter vår vurdering et falskt inntrykk av at norsk rovviltpolitikk er bredt forankret. Det er imidlertid bare i nasjonalforsamlingen at en slik konsensus har kommet i stand, og siden politikken ikke er faglig begrunnet må enigheten kunne karakteriseres som en politisk konstruksjon. I Norge har vi fremdyrket en konsensuskultur, og det kan ha positive sider i form av felles verdier, samhold, en følelse av fellesskap osv. Striden rundt rovviltpolitikken illustrerer imidlertid at formell konsensus ikke nødvendigvis resulterer i reell konfliktløsning. I rovviltpolitikken må målet etter vårt syn ikke være bred enighet for enhver pris, men å ta tak i

de vanskelige konfliktene. Det har imidlertid et samlet Storting skydd unna. Ingen av interessentene – enten det dreier seg om næringsinteresser eller miljø- og dyreverninteresser – er tjent med at nåværende forvaltningsregime videreføres simpelthen for å gi et skinn av enighet. Samtlige aktører vil være tjent med at det åpnes for reell nytenkning rundt rovviltpolitikken.

Blant de foreslåtte endringene i Rovviltforskriften er (§ 3 første ledd første punktum) at «[i] Norge skal det årlig være [...] 13 ynglinger av bjørn», mot tidligere 15 (et mål som riktignok aldri har blitt nådd). Videre heter det i forslaget at antall årlige ynglinger av bjørn skal reduseres fra 2 til 1 i region 7, Nordland (§ 4 g), og fra 6 til 5 i Region 8, Troms og Finnmark (§ 4 h). For de øvrige seks forvaltningsregionene er det ikke foreslått noen endringer, noe som tilsier at det fremdeles skal være 3 årlige ynglinger av bjørn i Region 5, Hedmark, og 4 årlige ynglinger av bjørn i Region 6, Møre og Romsdal, Sør- og Nord-Trøndelag, og ingen ynglinger i resten av landet. Disse forslagene skriver seg fra departementet, ikke fra Rovviltforliket selv. I første ledd av § 7 er følgende formuleringer foreslått lagt til: "Videre har rovviltnemnden vedtaksmyndighet for bjørn når det er 10 ynglinger eller mer av bjørn i Norge. Miljøverndepartementet kan beslutte unntak fra bestemmelsen om vedtaksmyndighet for bjørn dersom det foreligger særskilte grunner."

Som det pekes på i høringsbrevet skal det «[i]ht. rovviltforliket punkt 3.1 [...] tilstrebes et jevnere forhold mellom binner og hannbjørner enn i dag og det settes et tak på antall hannbjørner slik at det ikke skal overstige 1,5 ganger antallet binner.» Sistnevnte nyvinning er belegg for at norsk bjørneforvaltning i økende grad blir detaljstyrt, noe som resulterer i tiltakende inngrep fra forvaltningens side i ulike aspekter av bjørnens liv – særlig når det gjelder reproduksjon, men også, med bakgrunn i den nå politisk bestemte kjønnsfordelingen, med sikte på den enkelte bjørns overlevelsessjanser, på bakgrunn av dyrets kjønn (og hvorvidt det har forekommet reproduksjon i ulike forvaltningsregioner). Minding Animals Norge kan ikke se noen faglig holdbare grunner for dagens økende detaljstyring av bjørnestammen. Det er ikke av hensyn til bjørnen at Storting, departement og rovviltnemnder detaljregulerer nøyaktig hvor det skal forekomme bjørn, og

hva slags kjønnsfordeling som skal forekomme. Et viktig hensyn er beitedyr og tilknyttede næringsinteresser, men heller ikke hensynet til disse rettferdiggjør den tiltakende mikroforvaltningen av bjørn som vi bevitner (eller for den saks skyld av ulv, jerv eller gaupe), all den tid nåværende rovviltpolitikk ikke søker konfliktenes kjerne, og således lar høye tapstall i saue- og reindriftnæringen fortsette år for år. Det er i denne sammenheng svært uheldig at Rovviltforliket 2011 ikke ble sett i sammenheng med landbrukspolitikken. Norsk rovviltpolitikk er i dag praktisk talt løsrevet fra landbrukspolitikken, noe som har resultert i en uavlatelig opprettholdelse av konfliktnivået.

Fordelingen de ulike forvaltningsregionene imellom er i og for seg ikke vårt anliggende. Men vi vil påpeke at den nøyaktige tallfestingen av antall ynglinger som «skal» finne sted både på nasjonalt plan og fordelt på de ulike forvaltningsregionene er symptomatisk for en uheldig kvantifisering av rovviltforvaltningen generelt og bjørneforvaltningen spesielt. Det "faglige grunnlaget" for slike måltall kan i hvert fall ikke skrive seg fra etologi/økologi. Den underliggende motivasjonen må snarere være et til dels urimelig menneskelig kontrollbehov. Når vi har med ville dyr å gjøre, blir det raskt problematisk. Det er således noe lett absurd ved norsk rovviltpolitikk som ikke stemmer overens med dyrenes behov, og bare i mindre grad svarer til bestandenes interesse av å overleve. Én problemstilling er at enkeltindividene med dagens forvaltningsregime lett ofres av hensyn til bestandens (eller unntaksvis artens) overlevelse, en annen at forvaltning og politikk i altfor høy grad er populistisk innrettet. De konkrete måltallene som Rovviltforskriften opererer med kan vi følgelig ikke ta stilling til, men vår klare holdning er at *selve modellen med nøyaktig tallfestede bestandsmål og/eller nøyaktig tallfestede måltall for ynglinger er uheldig, i og med at den verken er faglig begrunnet eller er begrunnet i hensynet til dyrenes beste.*

Avslutningsvis vil vi understreke at vi i Norge som høringsbrevet påpeker har mye kunnskap om både bestandsstørrelse og belastning på bjørnestammen – og det er mange dyktige forskere som her har bidratt til forvaltningens faktagrunnlag. Det er imidlertid beklagelig at det ikke har blitt forsket mer på rovviltproblematikken

fra tverrfaglige ståsteder (særlig humanistiske fag er her underrepresentert, men også samfunnsvitenskapelige fag utenom sosiologi). Mer av slik forskning ville utvilsomt ha styrket myndighetenes beslutningsgrunnlag, og åpnet for en bedre forståelse av dette konfliktfylte feltet.

Om Minding Animals Norge

Siden Minding Animals Norge er en relativt ny organisasjon vil vi til slutt si noen ord om hva slags organisasjon vi har dannet. Forskning på forholdet mellom mennesker og dyr er et voksende felt både i Norge og internasjonalt. Minding Animals Norge sikter mot å fange opp denne interessen i norsk sammenheng. Internasjonalt springer Minding Animals ut fra tverrfaglig arbeid innen 'Human-Animal Studies', hvor miljøvern og dyrevern typisk integreres. Initiativtakerne til Minding Animals Norge ønsker tettere forbindelser både mellom naturvitere og samfunnsforskere, og mellom forskere og aktivistmiljøer samt andre interessenter. Minding Animals Norge er organisert som en medlemskapsorganisasjon, og man behøver ikke å være forsker for å bli medlem, selv om hovedtyngden av medlemsmassen er akademikere. Vårt ståsted som tverrfaglige forskere med sans for etisk refleksjon gjør oss forhåpentligvis til kvalifiserte meningsytere.

Mvh

Dr. Morten Tønnessen, leder av Minding Animals Norge

(tlf. 9423 7093)